

Szakmai beszámoló

a 204110/00674 számú NKA pályázat elszámolásához

A megvásárolt műtárgy bemutatása:

Művész neve: Bezerédi Gyula szobrászművész (1858–1925)

Mű címe: *Kereskedelem*: A Keleti pályaudvar főhomlokzatára készült allegorikus figura gipszmodellje

Mű készítésének ideje: 1883–1884

Anyag, technika, méret: gipsz, magasság: 140 cm

Leltári szám: **KM.2019.30.1.**

Bezerédi Gyula legismertebb műcsoportja az 1884-ben átadott Keleti pályaudvar főhomlokzatának négy allegorikus figurája: a bányász (a nehézipar megtestesítője), a fonónő (könnyűipar), a marokszedő nő (mezőgazdaság) és a kereskedő (kereskedelem) alakjai, amelyek a vasút a gazdasági élet különféle területei közötti kapcsolatra utalnak. A szobrok feltehetőleg 1936-ban kerültek ismeretlen helyre (valószínűleg a kőanyag tönkrement, ezért szerelték le őket).

Az eredeti szobrok megsemmisültek, a gipszmodellek közül is csak a *Kereskedelem* alakjának eredeti modellje maradt fenn. Az 1:2 léptékű gipszszobor felülete feketére festett. A 140 cm magas álló férfialak erőteljes kontraposztban áll. A fiatal férfi lefelé néz, jobb kezében erszény, bal kezében érme. A bajuszos figura a korszakra jellemző magyaros ruházatot visel: mentét, paszománnyal díszített nadrágot, illetve bal vállán átvetve csatos köpenyt.

A mintázás, a kifinomult részletek (a mente gombjai, a nadrág hímzett díszje, a ruharedők elrendezése) klasszikus akadémiai tanultságról vallanak.



2019.30.1	Bezerédi Gyula műve (1858-1925)	Kereskedelem: A Keleti pályaudvar főhomlokzatára készült allegorikus figura (1:2 léptékű) eredeti modellje. A szobor felülete feketére festett. Magasság: 140 cm. Készítés ideje: 1883-1884.	1883-1884	férfi alak, álló, mag. 140 cm	gipsz
2019.30.1	Bezerédi Gyula műve (1858-1925)	Kereskedelem: A Keleti pályaudvar főhomlokzatára készült allegorikus figura (1:2 léptékű) eredeti modellje. A szobor felülete feketére festett. Magasság: 140 cm. Készítés ideje: 1883-1884.	1883-1884	férfi alak, álló, mag. 140 cm	gipsz

A támogatott tevékenység szakmai vonatkozásai, tapasztalatai

A szobor kiemelkedő jelentőségű gyűjteményi és várostörténeti szempontból is. A Keleti pályaudvar főhomlokzatának övpárkányát díszítő négy eredeti allegorikus szobor elpusztult, és a négy szobor közül csak a *Kereskedelem* alakjának maradt fenn (tudomásunk szerint) hiteles gipszmodellje, amely őrzi az alkotó eredeti kézjegyét.

A Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár gyűjteménye – történelmi szerepét és folytonosságát megőrizve – kiemelt figyelmet fordít a fővároshoz kötődő képzőművészeti alkotások gyűjtésére és megőrzésére. A Szoborgyűjtemény a 19. század második felétől őrzi a budapesti köztéri szobrok és emlékművek modelljeit, kismintáit. Ugyanakkor gyűjteményünkben eddig nem volt alkotás Bezerédi Gyulától. Mindezek alapján elmondható, hogy a *Kereskedelem* gipszmodelljének megvásárlásával esztétikai, várostörténeti és művészettörténeti szempontból is nagyon fontos művel gazdagodott a gyűjtemény.

A megvalósítás eredményességének elemzése

A szobor közgyűjteménybe kerülése nagy jelentőséggel bír, mind várostörténeti, mind gyűjtemény- és művészettörténeti szempontból. Hogy a nagyközönség számára is elérhetővé, és a gyűjtemény gyarapításának sikerességét közkinccsé tegyük, ahhoz még szükség van a szobor restaurálására, illetve bemutatására.

A restaurálást (a hiányzó plasztikai részek és a folytonossági hiányok pótlását, illetve az esztétikai helyreállítást beilleszkedő retusálással) a múzeum szakrestaurátora a következő hónapokban elvégzi. A szobrot akkor tudjuk állandó kiállításon bemutatni, amikor sor kerül a várostörténeti állandó kiállítás átrendezésére.

A Kiscelli Múzeum állandó kiállításának része a *Főváros régisége* című kiállítási egység, amely korabeli tárgyak, épületmodellek, városképek és metszetek segítségével mutatja be azt a korszakot, amikor a „rég Pest-Buda” nagyvárossá, majd pár évtized alatt világvárossá nőtte ki magát. A jelenlegi kiállításban is van egy kisebb egység a középületekről, de mostanra aktuálissá vált a teljes kiállítás újragondolása és 1–2 éven belüli újrendezése. Mivel a Keleti pályaudvar allegorikus szobrának eredeti gipszmodellje várostörténeti jelentőségű, ezért mindenképpen tervezzük a szakszerű restaurálás után az új állandó kiállításban bemutatni. Így a nagyközönség számára biztosított lesz a folyamatos hozzáférés.

Budapest, 2019. április 16.